

MOST DO MEDKULTURNEGA UČENJA IN USTVARJANJA

Medgeneracijski program

Uporabne stvari iz odpadnih materialov

Kazalo

1. Uvod	2
2. Cilj medgeneracijskega programa – Uporabne stvari iz odpadnih materialov	2
2.1. Pričakovani učinek na mentorje upokojece	3
2.2. Pričakovani vpliv na predšolske otroke	3
2.3. Obseg aktivnosti	3
3. MEDGENERACIJSKE AKTIVNOSTI	4
3.1. Medgeneracijska aktivnost Didaktična tabla 6v1 – DIDA	4
3.1.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti	4
3.1.2. Opis izdelave	4
3.1.3. Orodja in materiali, potrebni za izdelavo	9
3.2. Medgeneracijska aktivnost Preuredite plastične posode v pisan stolček	17
3.2.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti	17
3.2.2. Opis izdelave	18
3.2.3. Orodja in materiali, potrebni za izdelavo	18
3.3. Medgeneracijska aktivnost Ptičje hišice in ptičje krmilnice, hotel za čebele samotarke	20
3.3.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti	21
3.3.2. Opis izdelave	22
3.3.3. Izdelki in materiali, potrebni za izdelavo	25
3.4. Medgeneracijska aktivnost Otroška ročna lutka	29
3.4.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti	29
3.4.2. Opis izdelave	29
3.4.3. Orodja in materiali, potrebni za izdelavo	34
3.5. Medgeneracijska aktivnost Živali iz rol toaletnega papirja	36
3.5.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti	36
3.5.2. Opis izdelave	37

1. Uvod

V programu so predstavljene medgeneracijske aktivnosti primerne za starejše in predšolske otroke. Program je nastal v okviru projekta Erasmus + Most do večkulturnega učenja in ustvarjanja. Splošna tema medgeneracijskih aktivnosti, opisanih v programu, je izdelava Uporabnih stvari iz odpadnih materialov. Cilj tega medgeneracijskega programa je razvijati otrokove in vzdrževati ročne in mentalne spretnosti starejših.

Glavna ciljna skupina programa so mentorji upokojenci. Program želi starejšim omogočiti aktivno staranje z mentorstvom v medgeneracijskih aktivnostih. Z mentorstvom lahko starejši prenašajo svoja znanja in veščine na najmlajše generacije – predšolske otroke. Ta program omogoča starejšim tudi, da spoznajo didaktiko in uporabijo svoje ročne spretnosti pri izdelavi didaktike. Tradicionalna didaktika, ki se je uporabljala v otroštvu starejših, je prilagojena sodobnemu otroku s prenosom znanja, veščin in vrednot starejših na predšolske otroke.

Program se izvaja v sodelovanju mentorjev upokojencev, vzgojiteljic in izobraževalcev odraslih. Tako ta program stremi k razvoju in krepitvi znanja, veščin in kompetenc izobraževalcev odraslih, vzgojiteljev in upokojencev – to je mogoče doseči z internacionalnim strokovnim in vrstniškim učenjem, izmenjavo idej, praks in metod.

Program je sestavljen iz petih medgeneracijskih učnih aktivnosti, ki so jih razvili projektni partnerji iz različnih držav:

1. Didaktična tabla 6v1 - DIDA- razvil partner iz Slovenije (Ljudska univerza Jesenice)
2. Preuredite plastične posode v pisan stolček - razvil ga je partner s Cipra (LCEducational LTD)
3. Ptičje hišice in ptičje krmilnice, hotel za čebele samotarke – razvili partnerji iz Hrvaške (Pučko otvoreno učilište Koprivnica in Dječji vrtić Tratinčica)
4. Otroška ročna lutka - razvili partnerji iz Slovenije (Zasavska ljudska univerza in Vrtec Trbovlje)
5. Živali iz rol toaletnega papirja – razvil partner iz Estonije (Mittetulundusuhing Vitatiim)

2. Cilj medgeneracijskega programa – Uporabne stvari iz odpadnih materialov

Cilj medgeneracijskega programa je razviti ročne, mentalne in socialne spretnosti otrok in starejših ter izboljšati medgeneracijsko komunikacijo. Z različnimi medgeneracijskimi aktivnostmi otroci razvijajo zavest o ponovni uporabi predmetov in odpadnih materialov. Te aktivnosti dajejo starejšim možnost, da svoje znanje in izkušnje delijo z mlajšimi generacijami. Tako otroci izpopolnjujejo svoje sposobnosti medsebojnega sodelovanja, vadijo reševanje problemov, krepijo svojo ustvarjalnost in kritično mišljenje, hkrati pa ohranjajo kulturno dediščino in razvijajo zanimanje za okolje in njegovo ohranjanje.

2.1. Pričakovan učinek na mentorje upokojene

Program je primeren za starejše, ki imajo znanje in izkušnje s sodelovanjem z otroki ali pa kažejo le veselje za delo z otroki.

Upokojenci z izvajanjem medgeneracijskih aktivnosti:

- Krepijo motivacijo za sodelovanje in prenos znanja na najmlajše generacije.
- Predstavljajo kulturno dediščino, hkrati pa imajo priložnost spoznati druge kulturne dediščine.
- Imajo priložnost spoznati didaktiko in otrokov razvoj, spretnosti in sposobnosti.
- Na otroke prenašajo znanje o pomenu varovanja narave in okolja.
- Na otroke prenašajo pomembne tradicionalne vrednote.
- Pridobijo zanimanje za izdelavo uporabnih stvari iz različnih odpadnih materialov in zanimanje za ročna dela.
- Razvijajo komunikacijske sposobnosti in na otroke prenašajo pomemben vrednote s katerimi bodo otroci razvili pozitiven odnos do igrač, ki jih sami izdelajo.

2.2. Pričakovan vpliv na predšolske otroke

S sodelovanjem pri praktičnih medgeneracijskih aktivnostih tega program otroci:

- Pridobivajo pomembne medgeneracijske komunikacijske veščine, ki spodbujajo pozitiven odnos do starejših.
- Krepijo zavedanje o pomenu dela v timu, sodelovanju in vzajemnem spoštovanju.
- Razvijajo kognitivne sposobnosti in sposobnosti reševanja problemov, logično in kritično sklepanje.
- Krepijo matematične spretnosti.
- Pridobivajo ročne spretnosti in natančnost.
- Razvijajo izostreno opazovanje; izboljšujejo koordinacijo oči-roka.
- Razvijajo ustvarjalnost in domišljijo.
- Razvijajo pozitiven odnos do ponovne uporabe različnih materialov in stvari, ki jih izdelujejo.
- Pridobivajo znanje o naravi, recikliranju in lokalnem okolju.
- Učijo se empatije, tradicionalnih vrednot in kulturne dediščine.

2.3. Obseg aktivnosti

Vsako medgeneracijsko aktivnost, opisano v tem programu, je mogoče izvesti v desetih urah. Predlagamo izvedbo v obliki petih delavnic po dve uri.

3. MEDGENERACIJSKE AKTIVNOSTI

3.1. Medgeneracijska aktivnost Didaktična tabla 6v1 – DIDA

3.1.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti

Cilj aktivnosti je krepitev duševnega in telesnega razvoja otrok. Pri predšolskih otrocih v zadnji starostni skupini (4-6let) želimo krepiti veščine, kot so zavezovanje vezalk, učenje števil, učenje o različnih državah, opazovanje razlik in podobnosti, samostojno oblačenje ...

Drugi cilj aktivnosti je dati starejšim možnost, da prenesejo igre iz svojega otroštva na mlajše generacije. V otroštvu so si starejši, večino iger izmislili sami, prav tako so igrače izdelovali sami. S prenosom le-tega bodo povečali zavedanje otrok o pomembnosti samostojnega ustvarjanja igrače in s tem okrepili njihovo navezanost in hvaležnost. S prenašanjem iger iz njihovega otroštva skrbimo tudi za ohranjanje kulturne dediščine in obujanje starih iger, ki pri otrocih spodbujajo pomembne vrednote.

3.1.2. Opis izdelave

Didaktična tabla je zasnovana tako, da spodbuja telesni in duševni razvoj predšolskih otrok v starostnem obdobju od 4 do 6 let.

Osnova didaktične table je lesena cca. 2 cm debela plošča dimenzij 0,5m x 0,5m. Leseno ploščo okrasimo z bombažnim materialom z otroškimi motivi (za to se uporabi stara otroška posteljina, krpa ...). Za lepši izgled in praktično uporabo didaktične table potrebujemo tudi stare kavbojke, ki krasijo spodnjo tretjino table.

Zgornji dve tretjini table navidezno razdelimo na 6 polj. Vsako polje je namenjeno eni vaji oz. nalogi, ki jo otrok mora izpolniti. S temi nalogami spodbujamo razvoj otrok npr. vezanje vezalk, prepoznavanje in poimenovanje različnih barv in geometrijskih oblik, rezanje s škarjami, štetje ...

Didaktična tabla je sestavljena iz šestih elementov, ki predstavljajo sledeče naloge:

- Z elastičnimi vrvicami oblikuj vzorec, ki ga vidiš na kartici.
- Zaveži vezalke.
- Plastične pokrovčke postavi v enako barvno zaporedje kot ga vidiš na kartici.
- Brez pomoči drugih zapni/odpni zadrge.
- Imaš dva poskusa. Odkrij ključ, ki odklepa levo/desno ključavnico.
- Daljšo kazalko na uri postavi npr. na številko 4, krajšo pa na 9; namesto številčk lahko uporabimo zemljevide različnih držav.

Cilj medgeneracijske aktivnosti je otroke vključiti v postopek izdelave didaktičnega pripomočka. Aktivnost izvedemo v 10-ih urah (5 srečanj po 2 šolski uri). Otroke v skupini razdelimo na manjše skupine in jih vse vključimo v proces izdelave.

Tablo lahko že v osnovi »razrežemo« na 6 delov, tako da vsak element gradimo na svojem delčku lesa, ki pa jih lahko kasneje tudi združimo v sestavljanke. Temu prilagodimo postopek okraševanja table.

Pred srečanju vzgojitelji otroke spodbudijo k sodelovanju pri zbiranju materiala (npr. pokrovčki, stare vezalke, stare zadrge ...). S tem pri otrocih krepimo pomen ponovne uporabe že uporabljenih materialov.

Na prvem srečanju starejši mentorji otrokom pokažejo že izdelano didaktično tablo in jim povedo, da bodo sami izdelali takšno tablo. Na tem srečanju se otroci spoznajo z materiali, ki jih bodo uporabili. Mentorji in vzgojiteljice preverijo ali otroci poznajo barve in oblike. Prvo srečanje je namenjeno tudi izdelavi kartic. Za igro potrebujemo troje različnih kartic.

[Kartice](#) za barvne pokrovčke (10 x), [kartice](#) za vzorce, ki jih oblikujemo z elastičnimi vrvicami (10x) in [kartice](#) za ostale naloge didaktične table (12x).

Za izdelavo kartic potrebujemo:

- Kopije 32-ih kartic (A4 format – trd papir) – dimenzije polj 5,75 X 7,22cm
- Lepilo.
- Škarje.
- Napravo in prozorni papir za plastificiranje.

V primeru, da se oblikuje didaktična tabla razdeljena na 6 manjših delov, ki jih lahko povežemo v sestavljanke, se drugo srečanje začne bolj teoretično, in sicer mentorji otroke podučijo o varnem žaganju. Na ploščo nato izrišejo polja in jih izžagajo. Starejši in vzgojitelji otroke spodbudijo k uporabi žage. Žaganje naj poteka pod varstvom starejših in vzgojiteljev. Po žaganju naj otroci lesene dele s finim brusnim papirjem tudi zbrusijo.

V primeru, da se mentor odloči za oblikovanje ene didaktične table, ki je le navidezno razdeljena na šest delov, na tem srečanju otroci najprej ob podpori mentorja okrasijo leseno ploščo.

Najprej na tekstil (z otroškimi motivi) narišejo vzorec lesene plošče. Nato material s škarjami izrežejo in ga s pištolo za vroče lepljenje nalepijo na ploščo (najprej npr. s posteljnino okrasijo le sprednjo/čelno stran plošče).

Na tem srečanju otroci tudi izrežejo kavbojke in dekorirajo spodnjo tretjino plošče. V primeru, da so kavbojke preozke jih na zadnji strani (zgoraj na robu) na sredini razrežejo tako, da pridobijo na širini. Kavbojke se na ploščo pritrdijo z uporabo pištole za vroče lepljenje. Na desnem žepu hlač naredimo eno luknjo, na levem pa dve luknji (za to uporabimo luknjač).

Kartice, ki so jih izdelali na prejšnjem srečanju prav tako preluknjamo in jih nanizamo na vrvico (stara vezalka ali kakšna podobna vrvica). Skozi luknji levega žepa napeljemo vrvico s karticami za vzorce in karticami za ostale naloge didaktične table. Skozi luknji desnega žepa napeljemo vrvico s karticami za barvne pokrovčke.

Nato otroci okrasijo zadnjo stran lesene plošče - z blagom bele barve (uporabijo pištolo za vroče lepljenje). Ko se lepilo posuši, otroci na belo podlago (s flomastri za tekstil) narišejo ristanc. S tem poskrbimo, da se otroci seznanijo z igro, ki so se jo upokoјenci igrali v svojem otroštvu. Otroci se z igro spoznajo tudi v praksi.

(Ristanc – slika igre iz otroštva upokoјencev)

Za zaključek na tem srečanju, otroci s pomočjo mentorjev, na zgornji rob plošče namestijo držalo didaktične table (za to uporabijo del starega pasu iz čvrstega blaga – dolg cca. 10 cm). Držalo se pričvrsti z vijakom.

Na tretjem srečanju otroci ob podpori mentorjev in vzgojiteljic, zgornji dve tretjini didaktične plošče navidezno razdelijo na 6 enakih polj. Na tem srečanju ploščo opremijo z elementi za naslednji nalogi:

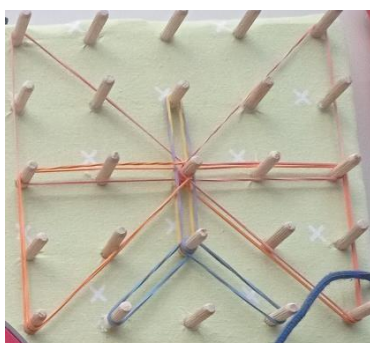
- Z elastičnimi vrvicami oblikuj vzorec, ki ga vidiš na kartici.
- Plastične pokrovčke postavi v enako barvno zaporedje kot ga vidiš na kartici.

Za nalogo z elastičnimi vrvicami mentorji, na desnem zgornjem polju narišejo 25 pik, ki kažejo na to kje je potrebno zabiti žebelje. Otroci nato naključno nanje namestijo elastične vrvice.

Za nalogo s pokrovčki potrebujemo 12 pokrovčkov (priporočamo uporabo pokrovčkov uporabljenih na embalažah smetane za stepanje). Otroci 12 spodnjih delov pokrovčkov (kot kaže slika) nalepijo na levo zgornje polje (z uporabo pištrole za vroče lepljenje). Zgornje dele plastičnih pokrovčkov otroci okrasijo z bombažnim materialom ali filcom različnih barv (2x rdeča, 2x rumena, 2x zelena, 2x vijolična, 2x modra in 2x roza). Iz bombažnega materiala ali filca izrežejo 12 krogcev, ki ustrezajo širini pokrovčkov. Barvne krogce, s pištolo za vroče lepljenje, nalepijo na zgornjo ploskev pokrovčkov.

Zato, da otrokom približamo kulturno dediščino ali jim skozi igro omogočimo spoznavanje lokalnega okolja, lahko pokrovčke okrasimo z različnimi motivi npr. za Jesenice imajo bogato železarsko tradicijo, ki je še vedno vidna v lokalnem okolju, tako da lahko pokrovčke okrasimo s sliko dimnika, ki je še vedno v mestu ipd.

Ob zaključku srečanja otrokom omogočimo, da se z elementi didaktične table že igrajo. S tem bomo okrepili njihovo motivacijo za sodelovanje pri izdelavi didaktičnega pripomočka.

Četrto srečanje je namenjeno izdelavi elementov za naslednji nalogi:

- Zaveži vezalke.
- Brez pomoči drugih zapni/odpni zadrgo.

Odpeto zadrgo dolžine cca. 15 cm na ploščo namestimo z uporabo pištrole za vroče lepljenje. Na ploščo zalepimo le skrajni zgornji del (konček) zadrge. Pri tem moramo biti pazljivi, da sta oba dela zadrge zalepljena dovolj blizu, da je zadrgo mogoče zapeti. Ko se lepilo posuši, zadrgo lahko okrasimo (za to uporabimo okrasne kamenčke, plastična očesa ...). Zadrgo lahko na ploščo (prav tako le na zgornjem delu zadrge) pričvrstimo z vijaki.

Za nalogo zaveži vezalke potrebujemo 2 vzorca stopala narejena iz filca. Vzorec stopala narisano na A4 listu preslikamo na filc. Na zgornjo plast filca s pomočjo škarij ali stensley noža naredimo 8 luknjic (razdalja med

luknjicami naj bo približno enaka kot na čevlju – kot kaže primer). Skozi luknjice namestimo vezalke (uporabimo lahko stare vezalke ali vrvico, ki je podobnega materiala kot vezalke). Spodnjo in zgornjo plast stopala nato združimo (lahko ju zašijemo ali zalepimo z uporabo pištola za vroče lepljenje). Stopalo lahko tudi okrasimo (z uporabo plastičnih očes).

Tudi na tem srečanju poskrbimo, da se otroci s tem elementom didaktične table igrajo in jo že uporabijo.

Na zadnjem srečanju otroci ob podpori mentorjev izdelajo elemente, namenjene naslednjima nalogama:

- Imaš dva poskusa. Odkrij ključ, ki odklepa levo/desno ključavnico.
- Daljšo kazalko na uri postavi npr. na številko 4, krajšo pa na 9; namesto številc lahko uporabimo zemljevide različnih držav.

Zato, da v didaktično igro vpletemo tudi element »sreče«, didaktično tablo opremimo z dvema starima ključavnicama (različnih barv – lahko jih tudi pobarvamo). Ključavnici namestimo na dve zanki pasu. Zato, da bo ta del naloge za otroke bolj zanimiv zgornje sredinsko polje (didaktične plošče) opremimo z držalom karabina s ključi. Na karabin postavimo 3 ključe (2, ki odpirata ključavnico in enega, ki ključavnice ne odpira). Karabin se namesti tako, da je snemljiv. Za držalo karabina uporabimo 8 cm dolg in 1,5 cm širok pašček iz penaste gume (moos gume). Držalo pričvrstimo lahko s pištolo za vroče lepljenje ali z vijakom.

Zadnje srečanje je namenjeno tudi izdelavi »ure«. Za izdelavo ure uporabimo:

- Plastični pokrov okrogle škatle (npr. škatla bonbonov)
- Penasta guma (npr. modre barve) - premer kroga mora biti enak kot notranja stran pokrova.
- Flomaster (za pisanje številke).
- Penasta guma za izdelavo 4 geometrijskih likov (krog, trikotnik, pravokotnik in kvadrat) – služijo za številke 3,6,9 in 12.
- Risalni žebliček.
- Dve papirnati slamici za kazalke.

Ker otroci v tej starostni skupini še ne znajo na uro lahko ta element table namenimo spoznavanju različnih držav. Mentorji na mesta, kjer stojijo številke 12, 3, 6 in 9 nalepijo zemljevide določenih držav. Ko otroci kazalki premaknejo npr. na zemljevid Slovenije mentor z otroci deli pomembne značilnosti te države.

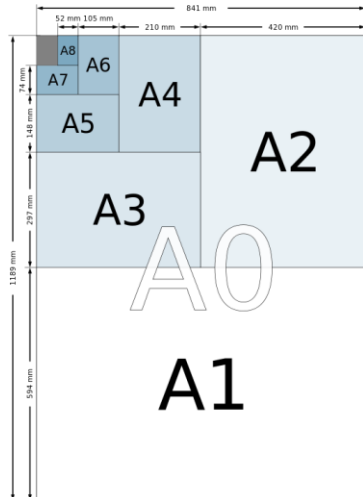
Zadnje srečanje je namenjeno tudi dokončnem okraševanju didaktične table (npr. iz penaste gume izrežemo otroške motive in jih s pištolo za vroče lepljenje namestimo na didaktično tablo). Posebno pozornost se na zadnjem srečanju nameni igri z didaktično tablo.

Pravila igre

Odvežemo vrvico na katerih so nameščene kartice. Kartice dobro premešamo in jih damo na kupček. Otroke posedimo v krog okoli didaktične table. Z izštevanjem določimo otroka, ki bo z igro začel. Naslednji na vrsti je otrok ki sedi na njegovi levi. Naloga vsakega otroka je s kupčka vzeti kartico in ob podpori mentorja opraviti nalogo, ki je del kartice. Ker se določene kartice ponovijo npr. zaveži vezalke – se ob zaključeni nalogi poskrbi, da se elementi didaktične table vrnejo v prvotno stanje. Že uporabljene kartice po opravljenih nalogah mentor postavi na kupček »opravljeno«. Didaktična igra se zaključi, ko na kupčku ni več kartic.

3.1.3. Orodja in materiali, potrebni za izdelavo

Material/orodje	Slika	Kosi
Lesena plošča		1 (0,5 x 0,5) Širina 2 cm

A4 trd papir		5
Kopije kartic	• Kartice za barvne pokrovčke • Kartice za vzorce, ki jih oblikujemo z elastičnimi vrvicami • Kartice za ostale naloge didaktične table	1 1 1
Lepilo		1
Škarje za papir in tekstil		2
Naprava in prozorni papir za plastificiranje		1 naprava 5 papirjev

Posteljnina (tekstil z otroškimi motivi) – ponovna uporaba		Cca 1m x 1m
Pištola za vroče lepljenje in lepilo (vložki) za vroče lepljenje		2 x pištola 15 x vložki
Kavbojke za odrasle – ponovna uporaba		1
Luknjač		1

Tekstil bele barve – ponovna uporaba		Cca 1m x 1m
Flomastri za tekstil (črna, roza in modra barva)		3 (vsaka barva 1x)

Električni vrtalnik		1 vrtalnik
Žaga za les		1
Vijak za les (1 cm)		6
Pas za okoli pasu iz čvrstega materiala – ponovna uporaba		1
Žebli		30

Kladivo		1
Elastične vrvicе – gumice (50 x 1,5mm)		40
Pokrovčki od smetane za stepanje – ponovna uporaba		14
A4 Filc (rdeč, moder, rumen, zelen, vijolična, roza)		2 x 6 barv
Zadrga 15 cm		1
Plastična očesa	 600pcs	10

Okrasni kamenčki		10
Vezalke – ponovna uporaba		1
Šivanka		1
Volna za kvačkanje (0,5m) – bele barve		1

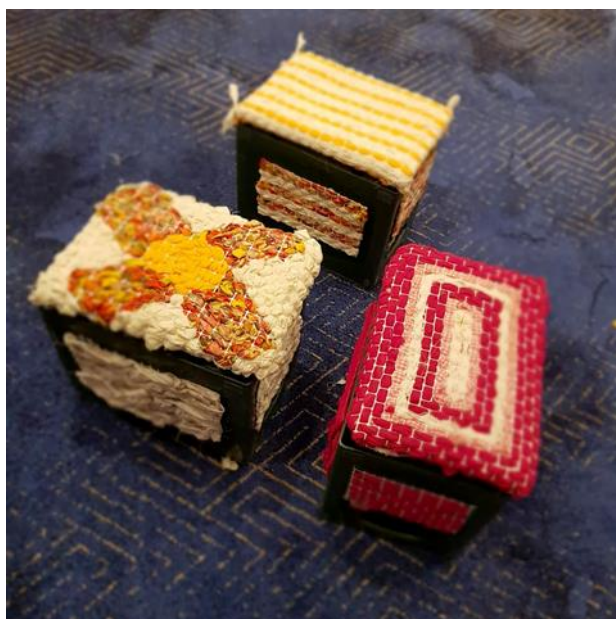
Mala ključavnica s ključem – ponovna uporaba		2
Ključ, ki ne ustreza ključavnici		1
Karabin – ponovna uporaba		1
A4 penasta guma – moos guma (katerakoli barva)		3
Plastični pokrov okrogle škatle (cca. 10 cm premer) – ponovna uporaba		1
Risalni žebliček		1

Papirnata slamica – ponovna uporaba

2

3.2. Medgeneracijska aktivnost Preuredite plastične posode v pisan stolček

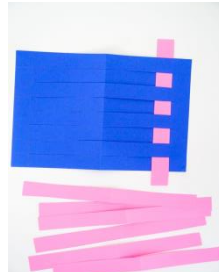

3.2.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti

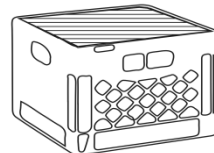
Cilj aktivnosti je razvijati zavest o predelavi uporabljenih predmetov v funkcionalno pisano pohištvo. Barvit stol se zgleduje po posebni oblikovalski tehniki, ki spodbuja preoblikovanje odpadnih materialov, ki jih lahko najdemo v centru za recikliranje ali domu. Otroci ob podpori mentorjev upokojencev ustvarijo pisan stolček. Izboljšali sposobnosti medsebojnega sodelovanja, tako da sledijo navodilom po korakih in se naučijo tradicionalnih tehnik tkanja tkanin. Na tak način ustvarijo blazino za stol. Tako upokojenci kot otroci vadijo reševanje problemov, koordinacijo oči-roka in spoznavajo vrednost ustvarjanja funkcionalnih predmetov iz odpadnih materialov in razumevanje vzorcev preprostega tkanja.

3.2.2. Opis izdelave

Metode motivacije: Prikaz različnih vrst izdelkov, ki nastanejo s tkanjem in recikliranjem (tkane torbice, reciklirana plastika).

Ζωγραφίστε το δικό σου σκαμνί
από ανακυκλωμένα υλικά

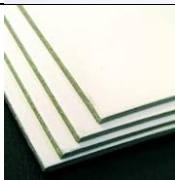

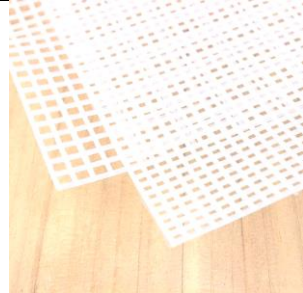
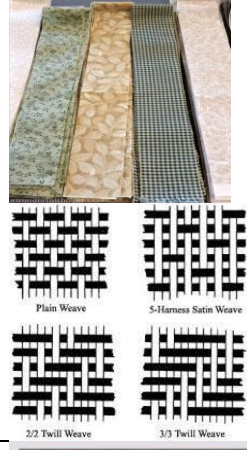
Različne vrste orodij za tkanje, kot so statve za papir.

Vzorec, kako tkati barvni stolček na papir.

(https://drive.google.com/file/d/1s8u0j9iqBJoyL3mHiUI_io1l1cNKilZr/view?usp=sharing)

3.2.3. Orodja in materiali, potrebni za izdelavo

KORAK	ORODJA IN MATERIALI	SLIKA	NAVODILA
1.	Plastični zaboj ALI Posoda za barve ALI Plastični cvetlični lonec		Izmerite zgornji del zaboja/posode/lonca.
2.	Recikliran karton		Poiščite dovolj trd in neupogljiv karton (3-4mm). Lahko tudi zalepите več kartonov skupaj, tako, da dobite trdo podlago.

3.	Mehke plastične kvadrataste mreže (2-3cm) cca. 2 m zvitka		Izrežite 15x15 cm kvadrate.
4.	Izdelajte pripomočke za tkanje.		Lesene palčke lahko oblikujete v pripomočke za tkanje, tako da naredite luknjo.
5.	Ostanki mehkega blaga različnih barv in vzorcev. 		Blago narežite na trakove široke cca. 3-4cm. Začnite tkati, da zapolnite vse kvadratke.
6.			Vsak otrok naredi kvadrat. Skupinsko delo za povezovanje vseh kvadratov skupaj s pomočjo mentorja upokojenca.
7.	Pena za oblazinjenje ali pena za ustvarjanje debeline 6cm. Uporabite lahko tudi stare blazine.		Odrežite kos pene in prilagodite velikost za uporabo le-te kot blazine.

8.	Pričvrstite tkano površino na podlago.		1. sloj: na mizo položite stvano blago, tako da vidite zadnjo stran. 2. sloj: Na to položite penasti kvadrat. 3. plast: Na vrh položite debel kartonski kvadrat. S spenjalnikom zelo tesno spnite vse vogale in stranice tkanine.
9.	Zaključek		Obrnite ustvarjeno blazino in jo postavitev na vrh zaboja.
10.			Povežite blazino na stol tako, da zavežete kose blaga.

3.3. Medgeneracijska aktivnost Ptičje hišice in ptičje krmilnice, hotel za čebele samotarke

3.3.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti

Ta aktivnost ponuja priložnosti za vseživljenjsko učenje ter izmenjavo znanja in izkušenj med generacijami. Drugi LTT hrvaški lokalni načrt je osredotočen na pomen naravne dediščine, na ptice in čebele samotarke. Ptice se običajno nahajajo v vsakem okolju, čebele pa so izjemno pomembne za opraševanje. Obe vrsti sta nas navdušili s svojim videzom, sposobnostjo letenja, komunikacijskimi sposobnostmi in načinom življenja. Z izdelovanjem ptičjih hišic, krmilnic in hotelov za čebele samotarke bomo poskušali razviti zanimanje otrok in starejših za naravo. Poudariti želimo pomembno vlogo čebel in ptic v naravi ter otroke naučiti skrbeti za čebele in ptice. Otroci bodo pri izdelavi ptičjih hišic in ptičjih krmilnic ter hotelov za čebele samotarke razvijali fine motorične spretnosti, naučili se bodo uporabljati orodja in praktično uporabljati odpadne materiale. Razvijali bodo tudi ustvarjalnost in zanimanje za trajnostni razvoj ter naravo in njeno ohranjanje. Starejši bodo razvijali tudi svoje komunikacijske sposobnosti z otroki, ustvarjalnost in znanje o trajnostnem razvoju. Z uporabo odpadnih materialov za pomoč pticam in čebelam skušamo ustvariti dvojni vpliv na naravo s ponovno uporabo odpadnih materialov ter skrbjo za čebele in ptice. S tem opisom aktivnosti, bo prikazano, kako pomembne so čebele in ptice za poplavno kmetijstvo Drave in biotsko raznovrstnost reke Drave. Podravina (hrvaška dolina reke Drave) je v državi znana po kmetijstvu in reki Dravi – njihovi najpomembnejši naravni dediščini. Dolina reke Drave je znana kot »Amazonka Evrope« s svojimi dobro ohranjenimi trinajstimi zavarovanimi območji vzdolž regije Mura-Drava-Donava – osnova za Biosferni rezervat, ki ga je razglasil UNESCO (<http://www.amazon-of-europe.com/en/biosphere-reserve/>). To območje je bogato z zaščitnimi pticami, kot so mala čigra, peščeni martin (bregunica) ali vodomar.

Samotarke so enako pomembne živali. Njihov pomen je v veliki meri spregledan. Obstaja več kot dvesto vrst čebel samotarke in kot pove že njihovo ime, živijo same, čeprav pogosto gnezdijo drug ob drugem. Ne pridelujejo medu, nimajo matice in ne živijo v panjih. Živijo sami in odlagajo jajca v luknje (čebelji hotel). Postanejo aktivne prej kot druge čebele in so veliko boljši opraševalci kot druge čebele. Zaradi zgodnje spomladanske aktivnosti se zgodnji cvetovi in plodovi oprašijo. Druge čebele se zaradi neprijetnega vonja izogibajo nekaterim sadnim cvetom, kot so hruške. Zato so čebele samotarke ena najpomembnejših žuželk v vsakem sadovnjaku.

Z uporabo lesa in embalaže Tetra Pak je naš cilj zmanjšati uporabo plastičnih materialov in pokazati, kako ponovno uporabiti predmete, kot so palete, poplavljeni les, zavržene deske itd. Ko smo razmišljali o tradicionalnem elementu v našem načrtu, smo prišli do ideja o uporabi tipičnega okrasja lizitarjevih src iz medenjakov, ki so nesnovna dediščina Hrvaške. Ta vzorec bomo uporabili v ptičjih krmilnicah.

3.3.2. Opis izdelave

Na prvem srečanju z otroki predstavimo program tako, da jim prikažemo predstavitev o pticah in čebelah ter o tem, zakaj so pomembne za naravo. Poskušamo razviti njihovo empatijo do čebel in ptic ter jih s slikanico motivirati za pomoč naravi. Otroci imajo radi zgodbe. Vsaka država ima svoje zgodbe, toda tukaj je nekaj slikanic, ki vam lahko pomagajo. Slikanica Hall Kirsten "Story About Bees" <https://www.goodreads.com/book/show/36373565-the-honeybee> in Catherine Jacob/Lucy Flaming

<https://www.amazon.co.uk/Betsy-Buglove-Saves-Bees-PB/dp/0702305669>. Na Hrvatskem lahko te slikanice najdete pod naslovom "Priča o pčelama" – "Zgodba o čebelah" in "Ela spašava pčele" – "Ela rešuje čebele". Primerna slikanica o pticah je »Ptičice ne mogu disati« – »Ptice ne morejo dihati«.

Cilj medgeneracijske aktivnosti je narediti več elementov:

- Krmilnice za ptice iz Tetra Paka
- Ptičje hišice iz odpadnega lesa, po možnosti lesene palete
- Hotel za čebele samotarke

Otroci delajo v skupinah. Idealna starost otrok je 5-6 let, čeprav je ta aktivnost primerna tudi za mlajše z nekaj manjšimi prilagoditvami. Ena skupina izdelava ptičjo hišico, druga pa ptičje krmilnice iz Tetra Paka, tretja skupina hotel za čebele. Vsaka skupina mora biti razdeljena na nekaj manjših skupin, znotraj vsake imajo udeleženci različne manjše naloge. Na delavnici vsaka skupina otrok žaga, brusi, reže, riše, barva s pomočjo upokoencev, izobraževalcev odraslih in vzgojiteljic.

KAKO IZDELATI KRMILJE ZA PTICE TETRA PAK

Za izdelavo krmilnic za ptice je dovolj, da vidite sliko. Uporabite lahko 1-litrski Tetra Pack mleka ali soka. Z malo pomoči upokoencev izrežete stranice škatle. Odstranite jih in zavržite. V naslednjem koraku posušiti notranjost posode.

Na dveh straneh embalaže naredite okna. S škarjami skrajšajte okenski pokrov. Pod okno vstavite leseno palico. Skozi pokrov Tetra Packa napeljite vrv, kot je prikazano na sliki. Tetra Pack položite na zaščiteno površino in po želji pobarvajte z akrilnimi barvami. Prepričajte se, da je akrilna barva primerna za te materiale. Nekatere barve se slabo nanašajo na površino materiala Tetra Pack. Z žebli ali izvijačem naredite luknjo na vrhu na vsaki strani Tetra Packa. Skozi Tetra Pack napeljite kos preje ali vrvce in zavežite na vrhu, da ga obesite na drevo. Poiščite zunaj idealno lokacijo za opazovanje ptic. Napolnite hranilnike s ptičjim semenom in počakajte, da ptice pridejo.

KAKO ZGRADITI LESENO HIŠO ZA PTICE

Za gradnjo ptičje hišice (gnezdišča) boste potrebovali leseno paleto. Ločite plošče od palete.

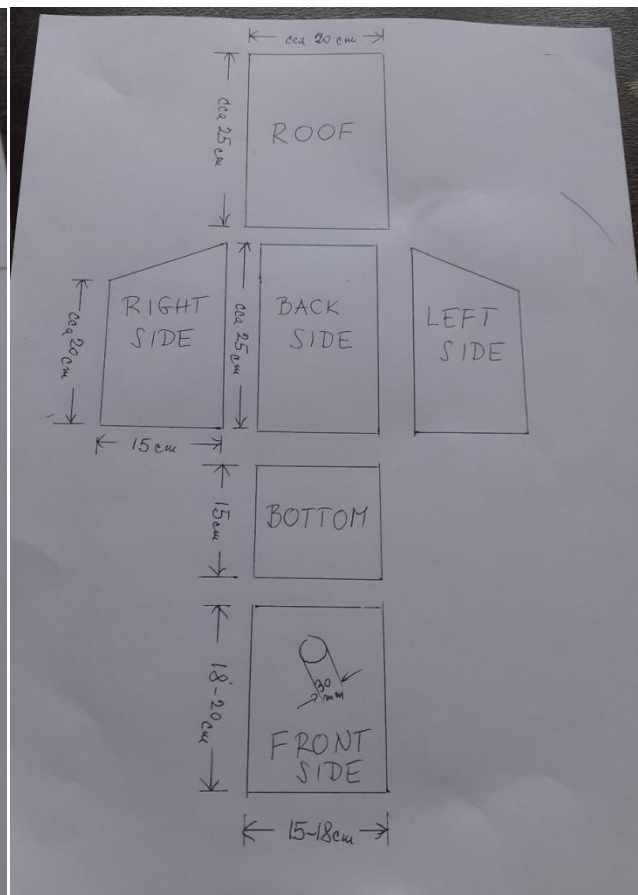
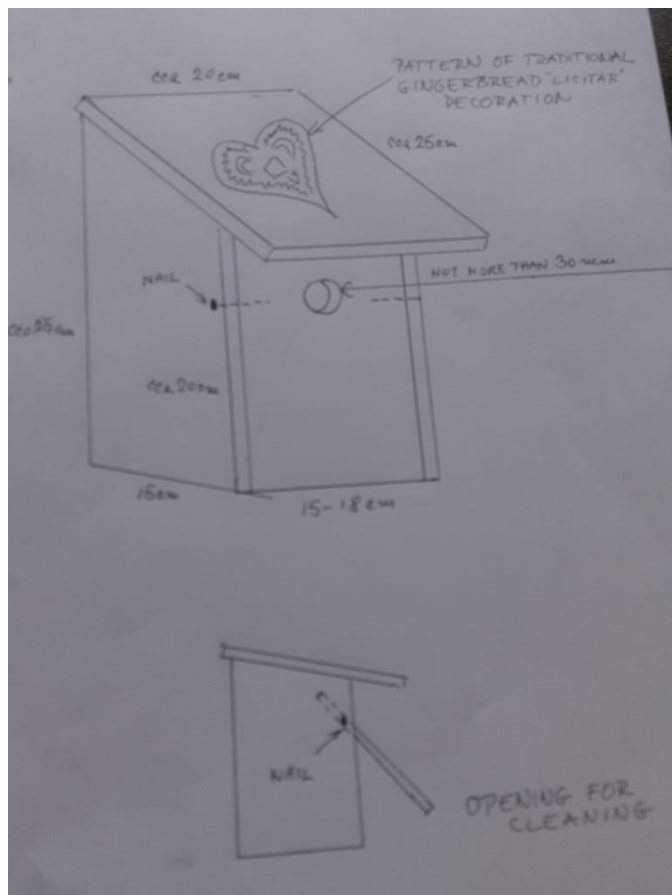
Sledite navodilom na risbi. Izžagajte tri deske 25 cm X 15 cm. Za stranske deske je treba eno stran (levo ali desno) nagniti za 5 cm. Izžagajte eno desko na dolžino 20 cm. V to ploščo izvrtajte 30 mm luknjo. Za streho morate izžagati desko širine 20 cm in dolžine 25 cm. Dimenzije dna so 15 cm X 15-18 cm. Obrusite robove žaganih desk. Plošče med seboj povežite z žebli in vijaki. Streho hiše povežite z osnovo z dvema tečajema.

Pomembno! Nikoli ne vrtajte luknje, širše od 30 mm, če želite pritegniti ptice pevke. Širše luknje bodo privabile večje ptice.

Streha naj visi nekoliko čez rob hiše, da jo zaščitite pred dežjem.

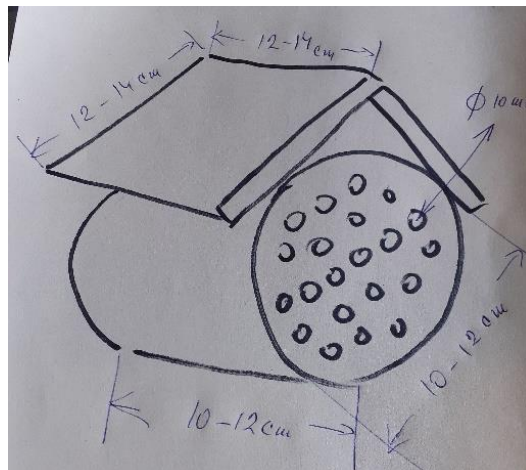
Mere so okvirne in jih je mogoče prilagoditi glede na razpoložljivi lesni odpadni material. Manjše ali ožje kose lahko zabijemo z dodatnimi kosi lesa, v našem primeru lesenimi paletami.

GRADBENI NAČRT

Opozorilo! Med vrtnanjem, rezanjem in drugimi nevarnimi dejavnostmi uporabljajte zaščito in pazite, da se izognete poškodbam. Lesni prah lahko povzroči morebitne zdravstvene težave, ker se lesni delci iz procesov, kot sta brušenje in rezanje, prenašajo po zraku. Vdihavanje teh delcev lahko povzroči alergijske respiratorne simptome, zato je priporočljivo nositi zaščitno masko, da se izognete nevarnosti vdihavanja. Ne pozabite uporabiti nestrupenih barv na vodni osnovi. Končno poiščite pravo pticam prijazno mesto za hišo. Idealno mesto je na drevesu pod krošnjami ali visoko na steni stavbe, daleč stran od radovednih mačk in drugih plenilcev. Ptičja hišica mora biti vsaj tri metre od tal, obrnjena nekje med severom in vzhodom, da se ne pregreje ali zmoči. Pomembno je, da jo ne postavite na neposredno sončno svetlobo in jo ne postavite pred vrata ali na pot, kjer je veliko prometa.

KAKO ZGRADITI HOTEL ZA ČEBELE SAMOTARKE

Leseno desko palete izžagajte na dva kosa višine 12-14 cm in širine 12-14 cm. Vzemite manjši panj dolžine 10-12 cm. S pomočjo električnega vrtalnika izvrtajte luknje skozi dolžino panja. Naredite streho in jo pritrdite na panj z žebli. To nalogo opravi usposobljena odrasla oseba. Otroci lahko »pomagajo« tako, da držijo roko upokojenca. Otroci lahko zabijajo žebelj s kladivom, odrasli pa jih morajo med aktivnostjo nadzorovati.

3.3.3. Izdelki in materiali, potrebni za izdelavo

Material/orodje	Slika	Kosi
Tetra paki		10
Lesena paleta		2

Akrilne barve: rdeča, rumena, bela in zelena		60 ml vsake barve
Čopiči različnih velikosti		6
Kladivo		4
Klešča za odstranjevanje žbljev		2
Žaga za les z majhnimi zobniki		4
Električna vrtalka		1
Žblji (5 cm)		0,5 kg

Vijaki za les (5 cm)		100
Meter		2
Ravnilo		2
Škarje		4
Olfa nož		2
Tanjšja vrvica		1
Pištola za vroče lepljenje in vložki		1

Svinčnik		3
Lepilo za les		0,5 l
Palčke za ražnjiče dolžine 20 cm	 Store No: 130526	1 paket
Brusni papir za les K 120, K 180 in K 220		8 kosov vsakega
Zaščitna maska		5
Zaščitna očala		5

3.4. Medgeneracijska aktivnost Otroška ročna lutka

3.4.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti

Cilj medgeneracijske aktivnosti je razvijanje otrokovih ročnih in miselnih spretnosti.

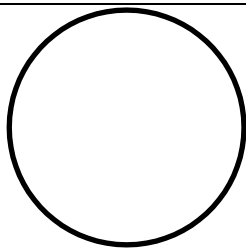
Iz različnih odpadnih materialov bo izdelana ročna lutka. Otroci lutko izdelajo s pomočjo mentorjev upokoencev. Izdelujejo jo lahko samostojno ali v skupini. Pri skupinski produkciji se naučijo timskega dela, strpnosti in delitve dela.

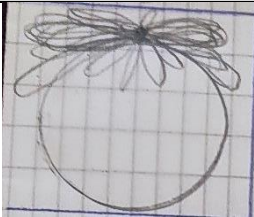
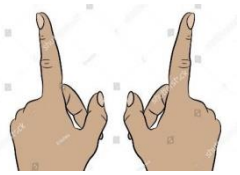
Spoznajo različne vrste odpadnih materialov (različen tekstil, pene, volno ...), ki so jih v preteklosti uporabljali za izdelavo lutk ter pomen ponovne uporabe za okolje.

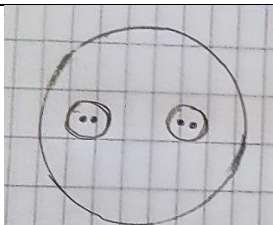
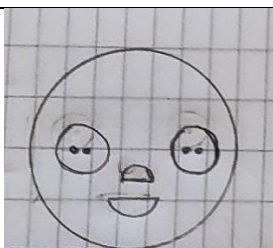
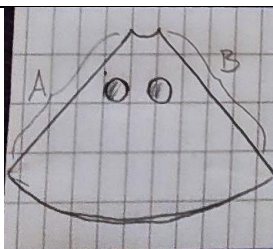
Pri izdelavi ročne lutke se otroci seznanijo s posamezno delovno operacijo, ki je potrebna za njeno izdelavo. S pomočjo šablon izrežejo sestavne dele ročne lutke. Na lutko lahko šivajo ali lepijo različne materiale. Obleka za lutko se okraši z različnimi vzorci in tiski. Ob tem otroci razvijajo ročne spretnosti, natančnost, krepijo ustvarjalnost, domišljijo in spoznavajo različna orodja. Z razmišljanjem o številu prišitih gumbov, trakov in potiskanih oblik bodo krepili svoje matematične sposobnosti.

Z igro z ročnimi lutkami se otroci vživijo v različne vloge in igrajo zgodbe iz lokalnega okolja ali ustvarjajo svoje. Z igranjem vlog krepijo pravilno in glasno izgovorjavo glasov, zlogov, sledijo ritmu besedila in krepijo samozavest.

3.4.2 Opis izdelave

Srečanje	Korak	Risanje	Opis izdelave	Materiali in orodja	Navodila
Srečanje 1	1.		Penasta glava: krog iz pene ϕ 6 cm	2 cm debela stara pena (npr. iz starih postelj v vrtcu) - Odpadni karton - Flomaster in škarje. 	Na karton narišite krog s premerom 6 cm in nato s pomočjo kartonske šablone narišite krog na peno. • Izrežite krog iz pene.

2.		Prva možnost izdelave las: Lasje: delo v parih Navijanje volne okoli dveh kazalcev	• Volna • Škarje • Pištola za vroče lepljenje	• Otrok navije prejo okoli levega in desnega kazalca drugega otroka. • Zavežite na sredini. • S pištolo za vroče lepljenje prilepite krog iz pene. • Postrizite na želeno dolžino in s škarjami oblikujte lepo pričesko.
		Druga možnost izdelave las: Priprava tekstilnih trakov s škarjami	• Tekstil • Škarje • Pištola za vroče lepljenje	• Otrok razreže tekstil na 2-3 cm široke trakove. • S pištolo za vroče lepljenje prilepite krog iz pene.

					• Postrizite na želeno dolžino in s škarjami oblikujte lepo pričesko.
Srečanje 2	3.		Oči	• Stari gumbi • Pištola za vroče lepilo • Sukanec in igla - ALI • Flomastri	• Prilepite ali prišijte gumbke na obraz lutke (za oči). - ALI • Lutki s flomastrom narišite oči.
	4.		Nos, usta	• Mehka penasta guma »Moosgumm« • Tekoče lepilo • Svinčnik • Majhne škarje za rezanje nohtov - Oz. • Flomastri	• Narišite nos in usta na mehko penasto gumo in to izrežite. • Prilepite nos in usta lutki na obraz. - ALI • S flomastrom narišite lutki nos in usta.
	5.		Obleka iz starega blaga	• Odpadna tkanina (npr. stare majice, usnje, trakovi,...) • Kartonska šablona • Škarje	• Ustvarite šablono iz kartona za obleko, kot je prikazano na sliki. • Šablono položite na blago, narišite in razrežite po črtah (2 kosa). • V sprednjem delu izrežite tudi luknje za dva prsta.

Srečanje 3	6.	Žigosanje tkanine • Barve tekstila • Žigi: Npr.: stari flomastri z nekakšnim vzorcem na pokrovčkih ALI Mehka penasta guma (Moosgummi) • Kocke (lesene ali plastične, velikosti približno 5 x 5 cm), ki jih lahko uporabimo kot žig. • Likalnik Risanje vzorcev (starejši in otroci) Dodajte okraske.	• Blago okrasite s štampiljkami in barvami za tekstil. • ŽIGI: Za žigosanje lahko uporabite pokrovčke starih markerjev, lahko pa naredite štampiljko z mehko gumijasto peno (Moosgummi), izrežite zeleno obliko in jo prilepite na leseno ali plastično kocko. • S flomastri ali barvami za tekstil lahko narišete risbe na tekstil • Blago okrasite z biseri, gumbi in drugimi dodatki, ki jih prilepite s pištolo za vroče lepljenje.
--------------------------	---	--	--

Srečanje 4	7.		Šivanje Sestavljanje lutke	• Igla • Sukanec • Pištola za vroče lepljenje • Luknjač za papir • Volna	• Blago zašijte s preprostim šivom po robovih (starejši otroci). • Z luknjačem za papir naredite luknje ob robovih. Luknje prepletite z volno, da zašijete tkanino (otroci stari 5 let). • Blago zalepite s pištolo za vroče lepljenje, in sicer vzdolž robov (otroci stari 3-4 leta). • Za kazalec naredite rez na dnu glave. • Obleko pritrdite na glavo (Prilepite ali zašijte). • Roko položite v obleko in s kazalcem nadzorujte glavo. • Palec in srednji prst potisnite skozi luknjice na obleki spredaj.
Srečanje 5	8.		Animiranje z ročno lutko	• Ročne lutke • Drugi rekviziti	Predlogi: Lutka lahko otroke nauči nove pesmi (prenos kulturne lokalne dediščine). Otroci lahko z lutko komunicirajo na različne načine, npr. razprava o različnih temah, deljenje skrivnosti). Če je narejenih več ročnih lutk, lahko otroci uprizorijo in pripravijo gledališko igro.

3.4.3. Orodja in materiali, potrebni za izdelavo

- Stara pena, cca. 2 cm debeline (npr.: iz vrtčevskih postelj) – 2x

- Mehka penasta guma (»Moosgummi«) – 2 pakiranja

- Odpadni karton – 5 listov A4 ali podobno

- Flomastri – 2 kompleta

- Svinčniki – 5X

- Otroške škjarje – 5x

- Majhne škjarje za rezanje nohtov za natančno rezanje – 2X

- Volna – 5 različnih barv

- Pištola za vroče lepljenje – 2 kos

- Vložki

- Stari gumbi - najmanj 20 kosov

- Sukanec za šivanje (po možnosti bel, lahko tudi črn ali katere koli druge barve)

- Šivalne igle – 5x

- Odpadne tkanine (npr. stare majice, usnje, trakovi, krpa...)

• Tekstilne barve (različne barve)

• Kocke (lesene ali plastične, velikosti približno 5 x 5 cm) , ki jih lahko uporabimo kot žig.

• Likalnik

3.5. Medgeneracijska aktivnost Živali iz rol toaletnega papirja

3.5.1. Cilj in namen medgeneracijske aktivnosti

Pri tej aktivnosti otroci uporabljajo različne materiale in s pomočjo mentorjev upokojencev izdelajo različne izdelke iz rol toaletnega papirja. Otroci skozi sodelovanje krepijo timsko delo in spoznajo različne vrste odpadnih materialov, ki jih je mogoče uporabiti za izdelavo različnih uporabnih stvari. S tem se izboljša tudi otroška ustvarjalnost in kritično mišljenje.

Iz rol toaletnega papirja otroci ustvarijo različne like/živali iz različnih pravljič. Otroci lahko ustvarjajo živali nato pa oponašajo njihove zvoke. Takšno igro je zanimivo igrati v kulturno raznolikih skupinah, saj različne kulture zaznavajo oglaševanje živali na različne načine. Poleg tega otroci lahko izdelujejo živali značilne za določeno državo in pripovedujejo zgodbe o njih (npr. nacionalna žival Estonije je volk). Poleg živali lahko otroci ustvarijo vse like iz pravljič in nato naredijo gledališče, pripovedujejo to pravljič, naredijo stop motion itd. Med državnimi prazniki s takšno aktivnostjo izdelate različne like in simbole npr. za novo leto, božič itd...

3.5.2. Opis izdelave

Korak	Materiali in orodja	Slika	Navodila
1.	Potrebujemo zvitok toaletnega papirja. Zvitke je možno tudi samostojno oblikovati iz tršega papirja.		Vzeti moramo toliko rol/zvitkov toaletnega papirja, kolikor živali/igrač želimo narediti. Preden se lotite takšne aktivnosti priporočamo, da zvitke/role zbirate in otroke vključite že v tej fazi.
2.	Barvni papirji in markerji		Priskrbimo si papirje, ki so takšnih barv kot živali, ki jih želimo ustvariti.
3.	Oči	• Stari gumbi • Lepilo • Sukanec in igla	Na zvitke prilepite oči ali prišijte gumbe.
4.	Nos, usta		Narišite nos in usta neposredno na papir. Roke, rep, noge, trebuh itd. narišemo na papir, to zrežemo in nalepimo na zvitok. Kako bo to narejeno, je odvisno od papirja in otroške domišljije.

5.	Za lase/brado uporabljamo vato. Za okrasitev lahko uporabimo tudi stare tkanine (npr. kavbojke itd.)		Prilepite vato in ostale okraske.
----	--	---	--

Zato, da pri otrocih spodbudimo razvoj kulturne dediščine si izberite pravljico, ki je pomembna za prenos tradicionalnih vrednot. Otroke seznanite z vsemi liki v pravljici in jih povabite k ustvarjanju.

Otroci s pomočjo upokojencev in vzgojiteljic naredijo like iz pravljice, in sicer tako, da uporabijo zvitke toaletnega papirja.

Ključno je po zaključku kreativnega ustvarjanja likov, otroke vključiti v igranje vlog posameznega lika. Ko se otroci naučijo igrati vlogo posameznega lika naj le-to zaigrajo.

Zato, da krepimo razvoj digitalnih spretnosti mentorji in vzgojitelji otroke naučijo posneti stop motion video.